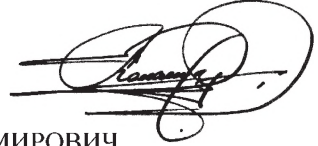

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

КОМАШКО ВОЛОДИМИР ВОЛОДИМИРОВИЧ

УДК: 340.111.5+343.102 (477)

ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ

Спеціальність 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика;
судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Одеса – 2016

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України.

Науковий керівник доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України
СКУЛИШ Євген Деонізієвич,
Науково-дослідний інститут інформатики і права
Національної академії правових наук України,
головний науковий співробітник

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, доцент
ГЛОВЮК Ірина Василівна,
Національний університет
«Одеська юридична академія»,
професор кафедри кримінального процесу;

кандидат юридичних наук, доцент
ХОЛОСТЕНКО Андрій Володимирович,
Одеський державний університет внутрішніх справ,
директор навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання

Захист відбудеться «___» _____ 2016 р. о ___ год.
на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.086.03 Національного
університету «Одеська юридична академія» за адресою: 65009, м. Одеса,
Фонтанська дорога, 23,

З дисертацією можна ознайомитися у науковій бібліотеці Національного
університету «Одеська юридична академія» за адресою: м. Одеса,
вул. Академічна, 2.

Автореферат розісланий «___» _____ 2016 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І.В. Лагутіна

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Відповідно до Конституції, Україна є демократичною, правовою державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь та гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, а права та свободи людини визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Проте сучасний етап розвитку української держави характеризується процесами перетворень соціально-політичних та економічних відносин, які відбуваються в умовах доволі високого рівня злочинності. Зазначене, безумовно, загрожує стабільності й безпеці України.

Особливої актуальності проблема протидії злочинності набуває в умовах подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності нашої держави. Враховуючи зростання рівня латентної злочинності, використання окремими суб'єктами протиправної діяльності сучасних інноваційних технологій, методів здобуття інформації тощо, виникає необхідність розробки адекватної системи протидії з боку правоохоронних органів з метою забезпечення належного рівня правопорядку в країні, захисту законних інтересів особи, суспільства та держави від протиправних посягань.

Масштаби і тенденція збільшення обсягів незаконного обігу, виробництва, попиту зброї, наркотичних засобів і психотропних речовин, товарів, обмежених або заборонених у загальному обігу, корупція, стрімке поширення організованої транснаціональної злочинності становлять серйозну загрозу для суспільства як на національному, так і міжнародному рівнях. Це суспільно небезпечне явище негативно впливає на економічні, культурні й політичні складові розвитку будь-якої держави, в тому числі й України, та створює загрозу її стабільності, безпеці й суверенітету. Саме з метою виявлення, попередження та припинення діяльності транснаціональної організованої злочинності міжнародними організаціями, національними правоохоронними органами вживається система заходів політико-правового, адміністративного характеру, до яких, серед інших, віднесено негласні слідчі (розшукові) дії, що регулюються нормами кримінального процесуального законодавства.

Із прийняттям у 2012 році Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) розпочався новий етап у правовому регулюванні досудового розслідування, оскільки в ньому враховано прогресивний світовий досвід організації діяльності державних органів із протидії злочинам та встановлено детальну правову регламентацію провадження як гласних, так і негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на їх розслідування. Беручи до уваги неоднозначність оцінки з боку науковців, правників, представників правоохоронних органів наявності у кримінальному

процесуальному праві України норм, які регламентують дії уповноважених суб'єктів щодо конспіративного отримання або перевірки вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні, аналіз їх положень заслуговує на особливу увагу. Саме до системи таких дій положеннями глави 21 КПК України віднесено контроль за вчиненням злочину, який може проводитись у формі контрольованої поставки, контрольованої та оперативної закупок, спеціального слідчого експерименту, імітування обстановки злочину за наявності достатніх підстав вважати, що готується вчинення або вчиняється тяжкий чи особливо тяжкий злочин.

Організаційно-правові основи проведення негласних слідчих (розшукових) дій є предметом досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, серед яких Ю. П. Аленін, Л. І. Аркуша, М. В. Багрій, Б. І. Бараненко, Б. Т. Безлепкін, А. В. Белоусов, В. Д. Берназ, О. А. Білчак, Р. І. Благута, В. І. Василичук, В. В. Гевко, В. О. Глушков, В. А. Глазков, С. О. Гриненко, В. А. Дашко, О. М. Дроздов, С. Ю. Ільченко, А. В. Іщенко, Н. С. Карпов, І. П. Козьяков, В. А. Колесник, С. С. Кудінов, Є. Д. Лук'яничков, В. В. Луцик, В. Т. Маляренко, Д. І. Никифорчук, Д. П. Письменний, М. А. Погорельський, І. В. Сервецький, Д. Б. Сергєєва, Г. П. Середа, Є. Д. Скулиш, Р. В. Суворова, О. Ю. Таратов, В. М. Тertiшник, Л. Д. Удалова, С. Б. Фомін, А. В. Холостенко, А. Г. Цветков, В. О. Черков, Д. А. Чухраєв, Р. М. Шехавцов, М. О. Шилін, М. Є. Шумило й інші вчені. Втім, системний аналіз наукових досліджень у зазначеній сфері свідчить про недостатню увагу до проблем правового та організаційного забезпечення проведення контролю за вчиненням злочину. Наявні наукові доробки не повною мірою відповідають потребам особи, суспільства, держави в ефективному застосуванні негласних слідчих (розшукових) дій як ефективних заходів з отримання (збирання) доказів або перевірки вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Зазначене пояснюється недостатньою науковою активністю дослідження проблем проведення негласних слідчих (розшукових) дій, відсутністю науково обгрунтованого аналізу організаційно-правових основ проведення контролю за вчиненням злочину та відповідного його наукового супроводження. Потребує подальшого удосконалення і кримінальне процесуальне законодавство у цій сфері, нормативно-правове забезпечення функціонування інституту негласних слідчих (розшукових) дій, розвитку їх організаційних форм.

Важливість завдань, що вирішуються шляхом проведення контролю за вчиненням злочину у сфері протидії сучасній злочинності, зумовлює необхідність ґрунтовного опрацювання правових та організаційних засад цього контролю, та свідчить про теоретичну та прикладну актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Теоретичні та практичні питання теми дисертації досліджувалися у

межах виконання плану науково-дослідної і дослідно-конструкторської роботи Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ у межах загальноуніверситетської наукової теми «Актуальні проблеми державотворення, правотворення та правозастосування» (номер державної реєстрації 011U003550), затвердженої 28 травня 2012 р. та відповідають Рішенню Ради національної безпеки і оборони України від 15 лютого 2008 року «Про хід реформування системи кримінальної юстиції та правоохоронних органів», затвердженому Указом Президента України від 8 квітня 2008 року № 311/2008, Стратегії державної політики щодо наркотиків на період до 2020 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 серпня 2013 року № 735-р.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційного дослідження полягає у науковому обґрунтуванні теоретичної моделі діяльності суб'єктів досудового розслідування з проведення контролю за вчиненням злочину, а також формулюванні науково обґрунтованих пропозицій щодо оптимізації правових та організаційних основ даної негласної слідчої (розшукової) дії.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність послідовного вирішення наступних завдань:

- узагальнити основні науково-практичні підходи до розроблення проблеми правових та організаційних основ контролю за вчиненням злочину;
- визначити поняття негласної слідчої (розшукової) дії;
- сформулювати поняття контролю за вчиненням злочину;
- охарактеризувати особливості правової природи контролю за вчиненням злочину;

- дослідити правове забезпечення контролю за вчиненням злочину та сформулювати науково обґрунтовані пропозиції щодо його удосконалення;

- визначити поняття провокування (підбурювання) особи під час встановленого уповноваженими суб'єктами контролю за її злочинними діями, що є однією із встановлених чинним законодавством заборон проведення контролю за вчиненням злочину;

- з'ясувати зміст організації контролю за вчиненням злочину;

- охарактеризувати організаційні основи проведення контролю за вчиненням злочину та виробити шляхи оптимізації організаційних основ його проведення.

Об'єктом дослідження є правовідносини, що виникають у зв'язку із проведенням негласних слідчих (розшукових) дій.

Предмет дослідження є правові та організаційні основи контролю за вчиненням злочину.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, вибір яких обумовлений особливостями його мети і завдань, об'єкта і предмету. Метод

абстрагування використовувався для опрацювання понятійно-категоріального апарату в частині, що стосується проведення негласних слідчих (розшукових) дій у цілому та контролю за вчиненням злочину зокрема (підрозділ 1.2); метод аналогії – для проведення аналогії теоретико-правових та організаційних основ провадження тотожних за змістом до контролю за вчиненням злочину явищ та доповнення уявлення про досліджуваний предмет (підрозділи 1.2, 2.2, 3.1); формально-юридичний метод – у здійсненні аналізу чинного законодавства, яке регламентує проведення контролю за вчиненням злочину, а також практики його застосування, виявленні зовнішнього аспекту цього явища правової дійсності (підрозділи 1.1 – 3.3); метод моделювання – під час дослідження особливостей правового організації проведення контролю за вчиненням злочину, пошуку оптимальних шляхів її удосконалення (підрозділи 3.1, 3.2); логіко-юридичний метод – для виявлення проблем правового забезпечення контролю за вчиненням злочину та формулювання про внесення змін та доповнень до чинного законодавства (підрозділи 2.2, 3.2). Порівняльно-правовий метод сприяв виокремленню видів юридичних норм, що регулюють проведення окремих форм контролю за вчиненням злочину, за критеріями їх видання державними органами, дослідження досвіду їх організації та нормативно-правового регулювання як важливої умови вдосконалення функцій, організації і правового регулювання кримінального процесуального та оперативно-розшукового законодавства у сучасних умовах (підрозділ 2.2). Історичний метод застосовувався для вивчення особливостей проведення окремих форм контролю за вчиненням злочину певного історичного періоду, відображення динаміки їхнього розвитку, пізнання конкретних їх проявів (підрозділ 2.2, 3.1); метод системно-структурного аналізу – при виявленні місця досліджуваної норми в системі норм та інститутів кримінального процесуального права, співвідношення її з іншими нормами права (підрозділи 1.2, 2.2). Соціологічні методи (опитування, анкетування, інтерв'ювання) використовувалися у ході формування емпіричної основи дисертаційного дослідження, при аналізі й узагальненні правозастосовної практики з метою обґрунтування пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства та діяльності уповноважених суб'єктів досудового розслідування у частині організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій (підрозділи 2.2, 3.1, 3.2). Статистичний метод було використано з метою узагальнення результатів проведених соціологічних досліджень (підрозділи 3.1, 3.2).

Нормативну базу роботи становлять Конституція України, акти законодавства України та законодавства Іспанії, Франції, США, Республіки Білорусь, Республіки Казахстану, Литовської Республіки та інших зарубіжних країн у сфері, що досліджується.

Емпіричну базу дисертації становлять рішення Європейського суду з прав людини; офіційно опублікована практика судів загальної юрисдикції

України (2012-2015 рр.); матеріали 80 кримінальних проваджень, у межах яких проводились окремі форми контролю за вчиненням злочину, результати анкетування 200 співробітників органів прокуратури.

Наукова новизна одержаних результатів. Дисертація є першим у вітчизняній науці кримінального процесуального права спеціальним комплексним дослідженням сучасних теоретичних і практичних проблем, пов'язаних із правовим регулюванням та організацією контролю за вчиненням злочину.

У дисертації одержано такі результати, які мають наукову новизну:
вперше:

сформульовано авторське визначення контролю за вчиненням злочину як негласної слідчої (розшукової) дії, що являє собою комплекс взаємопов'язаних правових, організаційно-тактичних дій, які здійснюються виключно за рішенням прокурора у визначених чинним законодавством формах та полягають у перевірці уповноваженими суб'єктами відповідності наявності та достовірності підстав вважати, що вчиняється (вчинено) тяжкий або особливо тяжкий злочин, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України;

обґрунтовано необхідність розробки проекту міжвідомчого нормативно-правового акту, в якому слід визначити порядок організації форм контролю за вчиненням злочину та передбачити: загальні засади його проведення; порядок проведення форм контролю за вчиненням злочину; умови, необхідні для проведення зазначеної негласної слідчої (розшукової) дії; сили та засоби, що залучаються до провадження контролю за вчиненням злочину; особливості використання матеріалів, отриманих за результатами проведення контролю за вчиненням злочину;

вироблено авторське визначення провокування (підбурювання) особи під час установленого уповноваженими суб'єктами контролю за її злочинними діями, під яким розуміється свідомий активний вплив уповноважених суб'єктів організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій або осіб, залучених до їх виконання у встановленому законом порядку, на певну особу з метою схилення її до вчинення злочину, який в іншому випадку не був би вчинений, та подальше викриття цієї особи;

розкрито зміст організації проведення контролю за вчиненням злочину, що полягає у координації здійснення комплексу взаємопов'язаних, підпорядкованих єдиному задуму правових, організаційно-тактичних дій, спрямованих на перевірку наявності достатніх підстав вважати, що вчиняється (вчинено) тяжкий чи особливо тяжкий злочин, що проводиться виключно за рішенням прокурора у визначених чинним законодавством формах;

визначено організаційну модель контролю за вчиненням злочину, ядро якої складає багатоаспектна та багатоцільова система управлінських,

правових, організаційних заходів з урахуванням специфіки суб'єкта, об'єкта й обстановки його проведення;

удосконалено:

теоретико-правові основи контролю за вчиненням злочину в частині розуміння змісту контролю за вчиненням злочину, який полягає у перевірці виключно за рішенням прокурора наявності достатніх підстав вважати, що вчиняється або вчинено тяжкий або особливо тяжкий злочин, та може здійснюватися у таких формах: контрольована поставка; контрольована та оперативна закупки; спеціальний слідчий експеримент; імітування обстановки злочину;

теоретико-правові підходи до визначення підстав проведення контролю за вчиненням злочину шляхом виключення із передбачених законом підстав його проведення готування до вчинення злочину;

дістало подальшого розвитку:

наукові положення щодо оптимізації понятійно-категоріального апарату в частині сформульованого авторського визначення негласної слідчої (розшукової) дії;

обґрунтування пропозицій щодо необхідності внесення змін та доповнень до окремих статей КПК України (частини першої ст. 246, частин першої та третьої ст. 271).

Практичне значення отриманих результатів. Висновки і пропозиції, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у:

– правотворчій діяльності – при розробці змін та доповнень до положень КПК України в частині організації та проведення негласних слідчих (розшукових) дій (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження від народного депутата України Ю.Р. Мірошніченка);

– науково-дослідній сфері – для подальшої розробки теоретичних та практичних проблем правових та організаційних основ контролю за вчиненням злочину (акти впровадження Національної академії прокуратури України, Інституту Служби зовнішньої розвідки України);

– навчальному процесі – при викладанні нормативних та спеціальних дисциплін: «Кримінальний процес», «Оперативно-розшукова діяльність» та інших, підготовці підручників, навчальних посібників, практикумів, методичних рекомендацій із зазначених дисциплін (акти впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, Академії митної служби України, Чернівецького національного університету ім. Федьковича, Інституту Служби зовнішньої розвідки України);

– практичній діяльності – для удосконалення практики проведення контролю за вчиненням злочину уповноваженими підрозділами визначених законом державних органів (акти впровадження Управління Служби безпеки України у Полтавській області, Управління Служби безпеки України

в Івано-Франківській області, Управління Служби безпеки України в Дніпропетровській області).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею, всі результати представленої роботи, сформульовані у ній висновки, положення та рекомендації обґрунтовані на основі особистих досліджень автора. У співавторстві з науковцями опубліковано 3 статті та 3 тези виступів на наукових конференціях. У статті «К вопросу правомерности побуждения в процессе осуществления оперативно-розыскной деятельности по разоблачению преступной деятельности организованных групп и преступных организаций» внесок здобувача полягає в аналізі правової регламентації спонукання в оперативно-розшуковій діяльності та визначення умов його правомірного застосування. У статті «Виправданий оперативний ризик в оперативно-розшуковій діяльності спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю корисливо-насиленої спрямованості» внесок здобувача полягає у здійсненні порівняльно-правового аналізу умов, за яких оперативний ризик може вважатись правомірним. У статті «Розвиток теоретико-прикладного осмислення контролю за вчиненням злочину» внесок здобувача полягає у дослідженні наукових підходів до визначення контролю за вчиненням злочину та негласних слідчих (розшукових) дій. У тезах «Актуалізація правового регулювання спеціального слідчого експерименту як чинник забезпечення національної безпеки» здобувачем досліджено правову природу спеціального слідчого експерименту. У тезах «Актуальные вопросы уголовного процессуального законодательства Украины в период трансформации модели уголовного производства» внесок здобувача полягає у проведенні порівняльно-правової характеристики окремих положень чинного КПК України в частині регулювання негласних слідчих (розшукових) дій. У тезах «Визначення поняття контролю за вчиненням злочину як теоретико-правова проблема» здобувачем встановлено необхідність вироблення теоретико-правового визначення контролю за вчиненням злочину та розкрито етимологію таких понять, як «злочин», «контроль», «негласна слідча (розшукова) дія». Наукові ідеї та розробки, що належать співавторам, у дисертації не використовувались.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертації доповідалися на міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Азовські правові читання» (м. Бердянськ, 18–19 квітня 2014 р.); Другій Міжнародній науковій конференції «Юридические науки: проблемы и перспективы» (г. Пермь, январь 2014 г.); Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасна правова наука: теорія та практика» (м. Запоріжжя, 29 квітня 2013 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми

теорії та практики» (м. Дніпропетровськ, 27 вересня 2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Теоретичні засади та практика реалізації правової політики» (м. Запоріжжя, 26 грудня 2013 р.); V Міжнародній науковій конференції, присвяченій XX-річчю Національної академії правових наук України «Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики» (м. Одеса, 1 листопада 2013 р.); Міжвузівській науковій конференції «Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України» (м. Київ, 26 квітня 2013 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики» (м. Дніпропетровськ, 25–26 вересня 2014 р.).

Публікації. За результатами поведеного дослідження автором опубліковано 19 наукових праць, серед яких 7 статей – у фахових виданнях з юридичних наук, перелік яких затверджено МОН України, 3 статті – у зарубіжних періодичних виданнях, а також 9 тез доповідей на наукових та науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, що включають шість підрозділів, висновків, списку використаних джерел (204 найменування) та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 226 сторінок, з яких основний текст – 184 сторінки, додатки – 17 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **Вступі** обґрунтовується актуальність теми дослідження, визначаються мета роботи і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети, об'єкт, предмет і методи дослідження, висвітлюються наукова новизна одержаних результатів та їх практичне значення, зазначається про апробацію результатів дослідження, публікації та структури дисертації.

Перший розділ «Контроль за вчиненням злочину як теоретико-правова проблема» складається з двох підрозділів та присвячений аналізу стану наукового розроблення проблеми організаційно-правових основ контролю за вчиненням злочину, а також визначення його поняття, змісту та правової природи.

У **підрозділі 1.1. «Стан наукового розроблення організаційно-правових основ контролю за вчиненням злочину»** проаналізовано наукові розробки організаційно-правових основ контролю за вчиненням злочину. Встановлено, що правове забезпечення та організаційні основи контролю за вчиненням злочину у науці досліджені недостатньо: наявні наукові доробки не вирішують проблеми необхідної у сучасних умовах оптимізації правових та організаційних основ провадження даної негласної слідчої (розшукової) дії. Організаційно-правові основи контролю за вчиненням злочину як узагальнююча наукова

категорія досі не досліджувалась, що зумовлює необхідність проведення глибокого теоретичного аналізу в зазначеній сфері.

З урахуванням актуальності та важливості започаткування ефективної системи протидії злочинності у сучасній напруженій політико-економічній ситуації в країні доведено необхідність дослідження організаційних та правових основ контролю за вчиненням злочину. Обґрунтовано, що результати дослідження окресленої проблематики сприятимуть як вдосконаленню практики протидії злочинності, так і подальшому розвитку науки у відповідному напрямку.

У *підрозділі 1.2. «Поняття та правова природа контролю за вчиненням злочину»* встановлено, що загальне розуміння та визначення правової природи контролю за вчиненням злочину дозволило дати не тільки правову характеристику даного правового явища, а й визначити його місце і роль у системі негласних слідчих (розшукових) дій, виявити основну та галузеву належність норм, якими регулюється дане суспільно-правове явище.

Доведено, що дана негласна слідча (розшукова) дія має змішану правову природу, оскільки регулюється нормами чинного КПК України, проте безпосередня реалізація його окремих форм пов'язана із застосуванням низки інших законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів. Обґрунтовано, що для чіткого розуміння мети, ролі, місця, особливостей організації контролю за вчиненням злочину існує необхідність нормативного закріплення визначення даної негласної слідчої (розшукової) дії, що сприятиме підвищенню ефективності її проведення. Водночас, у чинних нормативно-правових актах не закріплено визначення контролю за вчиненням злочину, а розкрито лише зміст його окремих форм.

Виходячи із наданої у даному підрозділі правової характеристики контролю за вчиненням злочину, аналізу наукових визначень та етимології таких понять, як «негласна слідча (розшукова) дія», «контроль», «злочин», сформульовано його поняття як комплексу взаємопов'язаних правових, організаційно-тактичних дій, які здійснюються виключно за рішенням прокурора у визначених чинним законодавством формах та полягають у перевірці уповноваженими суб'єктами відповідності наявності та достовірності підстав вважати, що вчиняється (вчинено) тяжкий або особливо тяжкий злочин, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України.

Встановлено, що зміст контролю за вчиненням злочину полягає у перевірці, виключно за рішенням прокурора, наявності достатніх підстав вважати, що вчиняється або вчинено тяжкий чи особливо тяжкий злочин, а контроль може здійснюватися у наступних формах: контрольована поставка; контрольована, оперативна закупка; спеціальний слідчий експеримент; імітування обстановки злочину.

Другий розділ «Методологічні та правові основи дослідження контролю за вчиненням злочину» складається з двох підрозділів і присвячений характеристиці методології дослідження та аналізу правового забезпечення контролю за вчиненням злочину.

У підрозділі 2.1. «Методологія та методика дослідження організаційно-правових основ контролю за вчиненням злочину» охарактеризовано методологічну основу та методику дослідження правових та організаційних основ контролю за вчиненням злочину, тобто систему загальнонаукових та спеціальних наукових методів пізнання з притаманними цим методам принципами, прийомами і правилами, що були використані для досягнення мети дослідження та вирішення поставлених завдань, характеристики особливостей правових та організаційних основ контролю за вчиненням злочину, організації та тактики проведення зазначеної негласної слідчої (розшукової) дії.

У підрозділі 2.2. «Правове регулювання контролю за вчиненням злочину» проаналізовано правові основи проведення контролю за вчиненням злочину. З'ясовано, що правове регулювання контролю за вчиненням злочину здійснюється нормативно-правовими актами різної юридичної сили, що регламентують допустимість, порядок і умови проведення його установлених форм. Розглянуто особливості правового регулювання проведення контролю за вчиненням злочину на рівні законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, що дало змогу розкрити недосконалість окремих правових норм, їх невідповідність сучасним умовам та потребам протидії злочинності.

Встановлено, що контроль за вчиненням злочину проводиться виключно за рішенням прокурора у таких передбачених законодавством формах: контрольована поставка; контрольована, оперативна закупки; спеціальний слідчий експеримент; імітування обстановки злочину, зміст яких деталізовано положеннями підзаконних нормативно-правових актів. Доведено, що визначені ст. 271 КПК України підстави здійснення контролю за вчиненням злочину неповною мірою відповідають потребам проведення негласної слідчої (розшукової) дії, а саме у частині наявності серед підстав інформації про готування вчинення тяжкого чи особливо тяжкого злочину, що суперечить положенням ст.ст. 246 та 214 КПК України. Нормами ст. 271 КПК України встановлені спеціальні умови проведення контролю за вчиненням злочину, до яких, серед інших, віднесено заборону під час підготовки та проведення заходів з контролю за вчиненням злочину провокувати (підбурювати) особу з метою її подальшого викриття. Проте, у нормах чинного законодавства відсутнє його чітке визначення, що є однією з проблем визнання законним проведення контролю за вчиненням злочину.

До проблем правового регулювання контролю за вчиненням злочину віднесено: відсутність у нормах кримінального процесуального законодавства

чіткого визначення контролю за вчиненням злочину, що ускладнює загальне розуміння даної негласної слідчої (розшукової) дії та визначення її місця, ролі у загальнодержавній системі протидії злочинності; неузгодженість підстав проведення контролю за вчиненням злочину з положеннями ст.ст. 246, 214 КПК України; відсутність законодавчого закріплення поняття «провокація злочину», що може безпосередньо впливати на визнання допустимими результатів проведення контролю за вчиненням злочину; відсутність закріпленого на законодавчому рівні порядку і тактики проведення контрольованої поставки, контрольованої, оперативної закупки, спеціального слідчого експерименту, імітування обстановки.

У дисертації сформульовано конкретні пропозиції щодо вирішення проблем правового регулювання контролю за вчиненням злочину шляхом внесення змін та доповнень до чинного кримінального процесуального законодавства.

У третьому розділі **«Організаційні засади провадження контролю за вчиненням злочину та шляхи удосконалення його організаційно-правових основ»**, який складається з двох підрозділів, досліджено загальну організацію проведення визначених законом форм контролю за вчиненням злочину та вироблено основні напрями її удосконалення.

У *підрозділі 3.1. «Організаційні основи проведення контролю за вчиненням злочину»* здійснено аналіз матеріалів практики проведення контролю за вчиненням злочину, опрацьовано механізм та методику здійснення форм контролю за вчиненням злочину, обґрунтовано необхідність їх окремого нормативного закріплення. Відзначено, що відсутність такого механізму може слугувати головною причиною недостатньої ефективності проведення форм контролю за вчиненням злочину. Адже, саме наявність правових підстав є необхідною умовою для розробки основ організації будь-якої негласної слідчої (розшукової) дії, до системи яких й відноситься контроль за вчиненням злочину.

З метою вироблення теоретичних засад удосконалення організації контролю за вчиненням злочину запропоновано розглядати її як процес управління оперативно-службовою діяльністю уповноваженого суб'єкта, зміст якого полягає в опрацюванні та застосуванні комплексу адміністративно-правових заходів, спрямованих на виявлення, попередження та припинення злочину із застосуванням спеціальних сил та засобів з урахуванням розвитку обставин та умов проведення. З метою вироблення єдиного підходу до змісту організації контролю за вчиненням злочину досліджено алгоритми проведення форм контролю за вчиненням злочину: контрольована поставка, контрольована та оперативна закупки, спеціальний слідчий експеримент, імітування обстановки злочину. Встановлено, що проведення форм контролю

за вчиненням злочину має певну схожість з точки зору їх організації, що дає підстави виробити загальну організаційну модель.

У підрозділі 3.2. «Шляхи удосконалення правових та організаційних основ контролю за вчиненням злочину» визначені шляхи удосконалення правового забезпечення та організації контролю за вчиненням злочину.

Для підвищення ефективності проведення контролю за вчиненням злочину у підрозділі сформульовано пропозиції про внесення змін та доповнень до чинного законодавства України. Зокрема, обґрунтовано необхідність внесення доповнень до ст. 246 КПК України відносно визначення негласних слідчих (розшукових) дій, що сприятиме належному розумінню негласних слідчих (розшукових) дій, визначенню їх ролі та місця у чинному кримінальному процесі, удосконаленню критеріїв розмежування останніх із оперативно-розшуковими заходами.

Встановлено, що дієвим кроком удосконалення правових основ проведення контролю за вчиненням злочину є його чітке нормативне закріплення, що доцільно реалізувати шляхом внесення змін та доповнень до ст. 271 КПК України щодо його визначення.

Доведено, що з метою оптимізації правового забезпечення проведення контролю за вчиненням злочину існує необхідність приведення у відповідність нормативного закріплення підстав його проведення загальним положенням ст. 246 КПК України. Зазначене може бути реалізовано шляхом виключення з підстав проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії наявності готування до вчинення злочину.

Обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення поняття провокації злочину, що є однією із встановлених чинним законодавством заборон їх проведення, та сформульовано конкретні пропозиції щодо внесення змін до ст. 271 КПК України. Відсутність визначення зазначеного поняття знижує ефективність проведенні не тільки контролю за вчиненням злочину, а й застосування комплексу інших негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових заходів та методів, до яких, наприклад, можна віднести оперативний експеримент.

Доведено необхідність видання спеціального міжвідомчого нормативно-правового акту про порядок організації та проведення контролю за вчиненням злочину. Даний нормативно-правовий акт сприятиме: встановленню загального порядку проведення форм контролю за вчиненням злочину уповноваженими суб'єктами; забезпеченню законності проведення контролю за вчиненням злочину; урахуванню потреб сучасної практики провадження форм контролю за вчиненням злочину.

З метою удосконалення організаційних основ проведення контролю за вчиненням злочину доведено необхідність та розроблено його загальну організаційну модель, що становить цілісну систему взаємопов'язаних елементів.

ВИСНОВКИ

У **Висновках** викладаються найбільш важливі теоретичні положення дисертаційного дослідження, формулюються пропозиції щодо удосконалення правового регулювання контролю за вчиненням злочину:

1. Відсутність фундаментальних наукових праць з організаційно-правових основ проведення контролю за вчиненням злочину обумовлює необхідність здійснення спеціального комплексного дослідження за такими основними напрямками: теоретико-правові й організаційні основи контролю за вчиненням злочину та шляхи їх удосконалення.

2. Визначення негласної слідчої (розшукової) дії слід викласти у частині першій ст. 246 КПК України у такій редакції: «Негласною слідчою (розшуковою) дією є дія (комплекс дій), що здійснюється за наявності визначених чинним законодавством підстав уповноваженими суб'єктами, спрямована на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні, відомості про факт та методи проведення якої не підлягають розголошенню, окрім визначених законом випадків».

3. Контролем за вчиненням злочину є негласна слідча (розшукова) дія, що являє собою комплекс взаємопов'язаних правових, організаційно-тактичних дій, які здійснюються виключно за рішенням прокурора у визначених чинним законодавством формах та полягають у перевірці уповноваженими суб'єктами відповідності наявності та достовірності підстав вважати, що вчиняється (вчинено) тяжкий або особливо тяжкий злочин, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених КПК України. Зазначене визначення контролю за вчиненням злочину пропонується закріпити у частині першій ст. 271 КПК України.

4. Контроль за вчиненням злочину має неоднорідну, змішану правову природу: регулюється нормами чинного КПК України, проте безпосередня реалізація його окремих форм пов'язана із застосуванням низки інших законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів.

5. У чинному законодавстві не передбачається повноцінне функціонування контролю за вчиненням злочину, зокрема, не визначаються порядок організації та проведення установлених законом форм контролю за вчиненням злочину, що негативно впливає на ефективність їх практичного використання у кримінальному провадженні.

6. Для удосконалення правових та організаційних основ контролю за вчиненням злочину необхідним є розробка та видання спеціального міжвідомчого нормативно-правового акту про порядок організації та проведення контролю за вчиненням злочину, в якому слід передбачити: загальні засади проведення контролю за вчиненням злочину та його окремих

форм; порядок проведення форм контролю за вчиненням злочину; умови, необхідні для проведення зазначеної негласної слідчої (розшукової) дії; сили та засоби, що залучаються до провадження контролю за вчиненням злочину; особливості використання матеріалів, отриманих за результатами проведення контролю за вчиненням злочину.

7. Удосконалення правових основ контролю за вчиненням злочину можливе за умови законодавчого закріплення поняття провокування (підбурювання) особи під час встановленого уповноваженими суб'єктами контролю за її злочинними діями, що є однією із встановлених чинним законодавством заборон його проведення. Для цього пропонується частину третю ст. 271 КПК України доповнити окремим абзацом наступного змісту: «Провокуванням (підбурюванням) особи є свідомий активний вплив уповноважених суб'єктів організації та проведення негласних розшукових заходів та негласних слідчих (розшукових) дій або інших осіб, залучених у встановленому законом порядку до їх проведення, на певну особу з метою схилення її до вчинення злочину, який в іншому випадку не був би вчинений, та подальше викриття цієї особи».

8. Організація проведення контролю за вчиненням злочину – це координація здійснення комплексу взаємопов'язаних, підпорядкованих єдиному задуму правових, організаційно-тактичних дій, спрямованих на перевірку наявності достатніх підстав вважати, що вчиняється (вчинено) тяжкий чи особливо тяжкий злочин, що проводиться виключно за рішенням прокурора у визначених чинним законодавством формах.

9. Типова організаційна модель проведення контролю за вчиненням злочину складається із таких елементів:

- підготовка, яка передбачає: постійний і системний аналіз інформації, яка містить підстави проведення контролю за вчиненням злочину; надання правової оцінки отриманої інформації; планування проведення визначених організаційних, адміністративно-правових заходів, а саме: визначення мети і завдань конкретних форм контролю за вчиненням злочину; конкретизація системи заходів, спрямованих на вирішення поставлених задач; раціональне застосування сил та засобів; організація взаємодії уповноважених суб'єктів;
- провадження, яке являє собою практичну реалізацію підготовки шляхом безпосереднього його проведення у реальному часі із залученням визначених суб'єктів; забезпечення належного документування ходу проведення контролю за вчиненням злочину;
- використання результатів контролю за вчиненням злочину з урахуванням встановлених КПК України загальних правил фіксації інформації, що може бути використана у кримінальному судочинстві.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

1. Комашко В.В. Контрольована поставка, як форма контролю за вчинення злочину / В.В. Комашко // Вісник Запорізького юридичного інституту Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 3 (60). – С. 219-229.
2. Комашко В.В. Контроль за вчиненням злочину: сутність та зміст / В.В. Комашко // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. – 2013. – № 3 (64). – С. 183-192.
3. Комашко В.В. Прокурорський надзор за оперативно-розсыскной деятельностью в современной Украине: сравнительно-правовой анализ / В.В. Комашко // Юридическая наука. – 2014. – № 1. – С. 117-122.
4. Комашко В.В. Особливості організаційно-правових основ функціонування державного бюро розслідувань як однієї з новел Кримінального процесуального кодексу України / В.В. Комашко // Вісник Академії митної служби України. Серія: «Право». – 2014. – № 1 (12). – С. 132-138.
5. Комашко В.В. К вопросу правомерности побуждения в процессе осуществления оперативно-розсыскной деятельности по разоблачению преступной деятельности организованных групп и преступных организаций / В.В. Комашко, О.В. Шамара // Юридическая наука. – 2014. – № 3. – С. 108-112.
6. Комашко В.В. Виправданий ризик в оперативно-розшуковій діяльності спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю корисливо-насильницької спрямованості / О.В. Шамара, В.В. Комашко, А.Д. Онофрейчук // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2014. – № 3 (149). – С. 178-183.
7. Комашко В.В. Спеціальний слідчий експеримент: особливості визначення правової природи та поняття / В.В. Комашко // Економіка, фінанси, право. – 2014. – № 4. – С. 20-28.
8. Комашко В.В. Доктринальні підходи до визначення поняття контролю за вчиненням злочину / В.В. Комашко // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2014. – № 4. – С. 96 – 105.
9. Комашко В.В. Правовые основы проведения контроля над совершением преступления: анализ и пути усовершенствования / В.В. Комашко // Научно-практическое правовое издание «Национальный юридический журнал: теория и практика». – 2015. – № 2/2(12). – С. 136-139.
10. Комашко В. Розвиток теоретико-прикладного осмислення контролю за вчиненням злочину / В. Комашко, О. Шамара // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: зб. наук. праць. – 2015. – № 1 (75). – С. 456–465.

11. Комашко В.В. Контроль за вчиненням злочину: правові основи / В.В. Комашко // Сучасна правова наука: теорія та практика: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 29 квітня 2013 року). – Запоріжжя: ФОП Зеленкевич Л.П., 2013. – С. 182 – 186.
12. Комашко В.В. Актуальні питання провадження імітування обстановки вчинення злочину / В.В. Комашко // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 27 вересня 2013 року). – Дніпропетровськ: ДДУВС, 2013. – С. 83-86.
13. Комашко В.В. Особливості реалізації прав оперативних підрозділів у зв'язку із прийняттям нового кримінального процесуального кодексу України / В.В. Комашко // Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики: матеріали V-ї Міжнародної XX-річчю Національної академії правових наук України (м. Одеса, 1 листопада 2013 року). – Одеса : Феникс, 2013. – С. 300 – 304.
14. Комашко В.В. Порівняльно-правовий аналіз провадження контрольованої поставки в Україні та інших демократичних країнах / В.В. Комашко // Теоретичні засади та практика реалізації правової політики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 26 грудня 2013 року). – Запоріжжя: ФОП Зеленкевич, 2013. – С. 283-286.
15. Комашко В.В. Контрольована поставка як форма контролю за вчиненням злочину / В.В. Комашко // Актуальні питання кримінального процесуального законодавства України (Київ, 26 квітня 2013 року): зб. матеріалів міжвуз. наук. конф. / Національна академія прокуратури України. – К.: Алерта, 2013. – С.115-122.
16. Комашко В.В. Актуальные вопросы уголовного процессуального законодательства Украины в период трансформации модели уголовного производства / В.В. Комашко, А.В. Шамара // Юридические науки: проблемы и перспективы: материалы II Международной научной конференции (г. Пермь, январь 2014 г.). – Пермь: «Меркурий», 2014. – С. 120-212.
17. Комашко В.В. Актуалізація правового регулювання спеціального слідчого експерименту як чинник забезпечення національної безпеки / В.В. Комашко, Г.П. Середа // «Азовські правові читання»: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Бердянськ, 18-19 квітня 2014 р. – Бердянськ: ТОВ «Модем-1», 2014. – С. 292 – 294.
18. Комашко В.В. Організаційно-правові основи провадження оперативної закупки, як форми контролю за вчиненням злочину / В.В. Комашко // Матеріали наукових читань, присвячених пам'яті В.М. Корецького: зб. наук. праць / Київський ун-т права НАН України. – К., Видавництво Ліра-К., 2014. – С. 116-122.

19. Комашко В.В. Визначення поняття контролю за вчиненням злочину як теоретико-правова проблема / В.В. Комашко, О.В. Шамара // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх прав: проблеми теорії та практики : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 25-26 верес. 2014 р.). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2014. – С. 25-28.
20. Комашко В.В. Негласні слідчі (розшукові) дії. Глава 21 Кримінального процесуального кодексу України (в схемах і таблицях): наочний посібник / Є.Д. Скулиш, В.В. Комашко, С.А. Кузьмін та інші. – К., 2014. – 102 с.

АНОТАЦІЯ

Комашко В.В. Правові та організаційні основи контролю за вчиненням злочину. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2016.

Дисертація є першим комплексним монографічним дослідженням сучасних теоретичних і практичних проблем, пов'язаних з правовим регулюванням та організацією контролю за вчиненням злочину.

У дисертації здійснено комплексне дослідження проблем провадження контролю за вчиненням злочину, визначено сутність, зміст та правову природу зазначеної негласної слідчої (розшукової) дії, особливості організації та тактики її проведення.

З метою вироблення єдиного підходу до змісту організації контролю за вчиненням злочину досліджено алгоритми проведення форм контролю за вчиненням злочину (контрольована поставка, контрольована та оперативна закупки, спеціальний слідчий експеримент, імітування обстановки злочину), проведення яких має певну схожість з точки зору їх організації, що дає підстави виробити загальну організаційну модель.

Сформульовано науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України, організаційних основ провадження контролю за вчиненням злочину.

Ключові слова: контроль за вчиненням злочину, негласні слідчі (розшукові) дії, контрольована поставка, контрольована, оперативна закупка, спеціальний слідчий експеримент, імітування обстановки злочину.

АННОТАЦИЯ

Комашко В.В. Правовые и организационные основы контроля за совершением преступления. – Рукопись.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Национальный университет «Одесская юридическая академия», Одесса, 2016.

Диссертация является первым комплексным монографическим исследованием современных теоретических и практических проблем, связанных с правовым регулированием и организацией контроля за совершением преступления.

В диссертации осуществлено комплексное исследование проблемы проведения контроля за совершением преступления. Определены правовая природа, сущность и содержание контроля за совершением преступления, особенности организации и тактики его проведения. Контролем за совершением преступления является негласное следственное (розыскное) действие, которое представляет собой комплекс взаимосвязанных правовых, организационно-тактических действий, которые осуществляются исключительно по решению прокурора в определенных действующим законодательством формах и заключаются в проверке уполномоченными субъектами соответствия наличия и достоверности оснований считать, что совершается (совершено) тяжкое или особо тяжкое преступление, сведения о факте и методы проведения которого не подлежат разглашению, за исключением случаев, предусмотренных УПК Украины. Это определение контроля за совершением преступления следует нормативно закрепить в части первой ст. 271 УПК Украины.

Выявлено, что данное негласное следственное (розыскное) действие имеет неоднородную правовую природу: регулируется нормами действующего УПК Украины, однако непосредственная реализация его отдельных форм связана с применением ряда других законодательных и подзаконных нормативно-правовых актов.

Под организацией контроля за совершением преступления понимается процесс управления оперативно-служебной деятельностью уполномоченного субъекта, суть которого заключается в разработке и применении комплекса административно-правовых мер, направленных на выявление, предупреждение и пресечение преступления с применением специальных сил и средств с учетом развития обстановки и условий проведения. В диссертации исследованы алгоритмы проведения форм контроля за совершением преступления (контролируемая поставка, контролируемая и оперативная закупки, специальный следственный эксперимент, имитация обстановки преступления). Установлено, что проведение исследованных форм контроля за совершением преступления имеет определенное сходство с точки зрения их организации, что позволяет выработать общую организационную модель.

Предложено законодательно закрепить понятие провоцирования (подстрекательства) в части третьей ст. 271 УПК Украины: «Провоцированием

(подстрекательством) лица является сознательное активное воздействие уполномоченных субъектов организации и проведения негласных розыскных мероприятий и негласных следственных (розыскных) действий или других лиц, привлеченных в установленном законом порядке к их проведению, на определенное лицо с целью склонения его к совершению преступления, которое в ином случае не было бы совершено, и последующее изобличение этого лица».

Типичная организационная модель проведения контроля за совершением преступления состоит из следующих элементов: подготовка; проведение; использование результатов контроля за совершением преступления с учетом установленных УПК Украины и общих правил фиксации информации, которая может быть использована в уголовном судопроизводстве.

Сформулированы научно обоснованные предложения по совершенствованию уголовного процессуального законодательства Украины, организационных основ осуществления контроля за совершением преступления. Комплексный и сложный характер организационно-тактических основ проведения форм контроля за совершением преступления требует детальной их регламентации, выработки методических рекомендаций и закрепления их в специальном межведомственном нормативно-правовом акте, в котором необходимо урегулировать: установление общего порядка проведения форм контроля за совершением преступления уполномоченными субъектами; обеспечение законности проведения контроля за совершением преступления; учет потребностей современной практики производства форм контроля за совершением преступления.

Ключевые слова: контроль за совершением преступления, негласное следственное (розыскное) действие, контролируемая, оперативная закупка, контролируемая поставка, специальный следственный эксперимент, имитирование обстановки совершения преступления.

SUMMARY

Komashko V.V. Legal and organizational bases of control over perpetration of a crime. – Manuscript.

Dissertation for the Candidate of Law Degree, specialty 12.00.09 – criminal process and criminalistics; forensic examination, operational-search activity. – National University «Odessa Law Academy», Odessa, 2016.

The dissertation is the first complex monographic research of modern theoretical and practical problems, associated with legal regulation and organization of control over perpetration of a crime.

Complex research of problems of carrying out of control over perpetration of a crime is performed in the thesis, essence, content and legal nature of the

abovementioned tacit investigatory (detective) action, peculiarities of organization and tactics of its implementation are defined.

In order to develop a common approach to the content of organization of control over perpetration of a crime, algorithms of carrying out of forms of control over perpetration of a crime (controlled delivery, controlled and operative purchases, special investigative experiment, simulation of a situation of a crime), carrying out of which has some similarities in terms of their organization, giving grounds to develop a common organizational model, were researched.

Scientifically justified proposals on improvement of criminal procedural legislation of Ukraine, institutional framework of carrying out of control over perpetration of a crime, were formulated.

Key words: control over perpetration of a crime, covert investigative actions, controlled delivery, controlled, operational purchase, special investigative experiment, simulation of the situation of a crime.

Підписано до друку 02.09.2016 р. Формат 60х90/16.
Ум.-друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Зам. № 1609-1а.

Видавець і виготовлювач ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25
Тел. (048) 7777-591.